

Výročná správa za rok 2023 o fungovaní registra transparentnosti

Predkladá správna rada registra transparentnosti

Európskemu parlamentu, Rade Európskej únie a Európskej komisii

Výročná správa o fungovaní registra transparentnosti sa má predložiť signatárskym inštitúciám v súlade s článkom 13 ods. 3 Medziinštitucionálnej dohody medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti.

V tejto správe sa uvádzajú vecné informácie o registri transparentnosti, jeho obsahu a akýchkoľvek zmenách, ktoré sa ho v roku 2023 týkali. Takisto sa v nej uvádza podmienenosť a doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti, ktoré sú v signatárskych inštitúciách v platnosti v tom istom roku.

Obsah

I.	Zhrnutie.....	3
II.	Úvod.....	3
III.	Riadenie.....	4
IV.	Podmienenosť a doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti.....	4
V.	Činnosť sekretariátu	9
1.	Monitorovanie kvality údajov	9
2.	Asistenčné služby.....	10
3.	Vyšetrovania.....	10
4.	Zasadnutie správnej rady v roku 2023	11
5.	Usmernenia a zvyšovania informovanosti.....	12
6.	Technický rozvoj.....	12
7.	Audit Európskeho dvora audítorov týkajúci sa registra transparentnosti	13
VI.	Štatistika.....	13
1.	Vývoj registra transparentnosti.....	13
1.	Zastupované záujmy	15
1.	Geografické údaje.....	16
2.	Zobrazenia údajov v registri transparentnosti.....	16
VII.	Závery	17

I. Zhrnutie

Rok 2023 bol pre register transparentnosti rokom intenzívnej kontroly a činnosti. Používanie registra ako informačného a referenčného nástroja pre činnosti zastupovania záujmov na úrovni EÚ sa naďalej zvyšovalo, čo dokazuje nárast počtu žiadostí o registráciu a počtu priamych žiadostí žiadateľov a zaregistrovaných subjektov o pomoc asistenčnej služby, ako aj žiadostí širokej verejnosti o informácie. Európsky hospodársky a sociálny výbor aj Európsky výbor regiónov prijali opatrenia týkajúce sa ich dobrovoľného zapojenia do rámca registra transparentnosti. Dôležité je, že register prešiel komplexným auditom Európskeho dvora audítorov a bol predmetom vyšetrovania zo strany európskej ombudsmanky.

Sekretariát registra zvýšil v roku 2023 svoje ciele monitorovanie zaregistrovaných subjektov na tretinu celkového počtu zaregistrovaných subjektov. Okrem toho bol v roku 2023 značný záujem o používanie nástroja na podávanie sťažností, čo svedčí o stabilnej kontrole obsahu databázy. Sekretariát začal niekoľko nových vyšetrovaní z vlastnej iniciatívy a pokračoval vo svojej práci na vyšetrovaniach prebiehajúcich od predchádzajúceho roka.

Tieto činnosti sú podrobnejšie opísané v správe.

II. Úvod

Register transparentnosti je vhodným referenčným nástrojom na zastupovanie záujmov na úrovni EÚ. Ide o databázu vytvorenú s cieľom poskytovať verejnosti aktuálne informácie o činnostiach zastupovania záujmov zameraných na ovplyvňovanie procesov tvorby práva a vykonávania politik inštitúcií EÚ. Pomáha sledovať, aké záujmy sa pred inštitúciami zastupujú, kto ich zastupuje a v koho mene, aké legislatívne spisy sú predmetom záujmu a aké zdroje sa vynakladajú na súvisiace činnosti. Je to kľúčový nástroj EÚ na podporu transparentného a etického zastupovania záujmov a na zvyšovanie otvorenosti a zviditeľnenia účasti zainteresovaných strán a občianskej spoločnosti na demokratickom rozhodovacom procese EÚ.

Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia prevádzkujú register transparentnosti spoločne na základe medziinštitucionálnej dohody prijatej v roku 2021¹.

V súlade s článkom 13 medziinštitucionálnej dohody obsahuje táto správa vecné informácie o registri transparentnosti, jeho obsahu a akýchkoľvek zmenách zavedených počas obdobia, na ktoré sa správa vzťahuje. Poskytuje aj prehľad o podmienosti a doplňujúcich opatreniach týkajúcich sa transparentnosti, ktoré sú v súčasnosti v signatárskych inštitúciách v platnosti.

¹ Medziinštitucionálna dohoda z 20. mája 2021 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti (Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 1).

III. Riadenie

Register transparentnosti má dvojúrovňovú štruktúru riadenia: správnu radu, ktorá vykonáva všeobecný dohľad a riadenie týkajúce sa registra, a sekretariát, ktorý je zodpovedný za každodennú riadiacu činnosť.

Správna rada zabezpečuje celkové vykonávanie medziinštitucionálnej dohody. V tejto súvislosti zodpovedá za určenie ročných potrieb a priorít registra transparentnosti, za prijatie výročnej správy o jeho fungovaní a za vydávanie všeobecných pokynov sekretariátu. Jej úlohou je aj skúmať všetky žiadosti o preskúmanie opatrení uplatnených sekretariátom na základe vyšetrovania a rozhodovať o nich.

Správnu radu spoločne tvoria generálni tajomníci Európskeho parlamentu, Rady a Komisie. Stretávajú sa najmenej raz ročne a každý generálny tajomník jej predsedá počas jedného roka. V roku 2023 predsedala správnej rade generálna tajomníčka Rady.

Sekretariát poskytuje zástupcom záujmových skupín usmernenia týkajúce sa procesu registrácie, monitoruje a overuje oprávnenosť žiadostí a vykonáva kontroly kvality informácií, ktoré poskytli zaregistrované subjekty. Vybavuje sťažnosti týkajúce sa údajného porušenia kódexu správania zaregistrovanými subjektmi, a ak zistí, že sa kódex náležite nedodržiaval, môže uplatniť opatrenia. Sekretariát takisto pripravuje výročnú správu a zvyšuje informovanosť o registri transparentnosti (pozri oddiel V).

Sekretariát tvoria zamestnanci z troch signatárskych inštitúcií a v roku 2023 predstavoval 11 ekvivalentov plného pracovného času. V správnej rade a na verejnosti ho zastupuje koordinátor, ktorý dohliada na každodenné činnosti. V roku 2023 bol za koordinátora sekretariátu určený vedúci oddelenia zodpovedného za transparentnosť na generálnom sekretariáte Komisie.

Podrobné informácie o riadení registra transparentnosti sa nachádzajú na jeho [webovom sídle](#).

IV. Podmienenosť a doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti

Európsky parlament, Rada a Komisia prijímajú samostatne prostredníctvom individuálnych rozhodnutí opatrenia podmienenosť, podľa ktorých je registrácia v registri transparentnosti podmienkou na to, aby zástupcovia záujmových skupín mohli vykonávať určité kľúčové činnosti zastupovania záujmov. Tieto tri inštitúcie môžu prijať aj doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti, aby podporili ďalšiu registráciu a posilnili spoločný rámec zriadený medziinštitucionálnou dohodou.

Podmienenosť a doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti, ktoré v súčasnosti platia v každej z troch inštitúcií, sú uvedené ďalej.

Ostatné inštitúcie, orgány, úrady a agentúry EÚ, ako aj členské štáty v súvislosti so svojimi stálymi zastúpeniami pri EÚ môžu správnej rade oznámiť podmienenosť alebo doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti, ktoré prijímú, a požiadať o ich uverejnenie na webovom sídle registra transparentnosti. V roku 2023 takéto oznámenia predložili Európsky hospodársky

a sociálny výbor a Európsky výbor regiónov.

Diskusie sa uskutočnili aj na úrovni útvarov s viacerými ďalšími orgánmi EÚ v reakcii na ich vyšetovanie.

Všetky členské štáty sa zaviazali, že počas svojho predsedníctva Rady a počas šiestich mesiacov pred ním budú uplatňovať opatrenie podmienenosti tým, že podmienka stretnutia medzi stálym predstaviteľom a zástupcom stáleho predstaviteľa pri EÚ a zástupcami záujmových skupín tým, že zástupcovia záujmových skupín sa zaregistrujú v registri transparentnosti.

Opatrenie podmienenosti sa vzťahuje na stretnutia organizované so stálym predstaviteľom a zástupcom stáleho predstaviteľa, keď konajú z titulu úradujúceho alebo nadchádzajúceho predsedníctva Rady². Zástupcovia záujmových skupín sa preto nemôžu zúčastňovať na takýchto stretnutiach, pokiaľ nie sú zaregistrovaní. V roku 2023 sa to vzťahovalo na Švédsko³ a Španielsko⁴, keďže vykonávali predsedníctvo Rady EÚ, ako aj na Belgicko⁵ v súvislosti s jeho nadchádzajúcim predsedníctvom.

Zoznam opatrení [kondicionality a iných opatrení týkajúcich sa transparentnosti](#), ktoré v súčasnosti platia v inštitúciách EÚ, možno nájsť aj na osobitnej stránke webového sídla registra transparentnosti.

Európsky parlament

V roku 2023 zaviedol Európsky parlament dodatočnú podmienenosť a doplňujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti prijaté v kontexte balíka vnútorných reforiem Parlamentu zameraného na posilnenie integrity, nezávislosti a zodpovednosti. Tieto pravidlá zahŕňajú určité zmeny vo vzťahoch Parlamentu s registrovanými zástupcami záujmových skupín a ďalej rozvíjajú už existujúci rámec.

Parlament posilnil svoju politiku transparentnosti tým, že zaviedol opatrenia, ktoré vyžadujú registráciu zástupcov záujmových skupín, keď im bola poskytnutá platforma v priestoroch Parlamentu. Aktívna účasť alebo spoluorganizácia podujatí organizovaných v priestoroch Parlamentu je podmienená predchádzajúcou registráciou v registri transparentnosti⁶ na základe rozhodnutia predsedníctva z 12. júna 2023. To znamená, že každý zástupca záujmových skupín konajúci ako rečník, moderátor alebo v akejkoľvek inej aktívnej úlohe alebo zapojený do podujatia z logistického, praktického alebo finančného hľadiska musí byť zaregistrovaný. Tieto pravidlá sa uplatňujú ako doplnok k už zavedenému opatreniu podmienenosti, ktorým sa vyžaduje⁷, aby boli rečníci na vypočutiach vedených parlamentnými výbormi zaregistrovaní ešte pred vypočutím.

Parlament tiež rozšíril svoje požiadavky na podmienenosť a transparentnosť týkajúce sa činností medziskupín poslancov alebo iných neoficiálnych zoskupení⁸. Na činnostiach takýchto medziskupín a zoskupení v priestoroch Parlamentu sa môžu zúčastňovať len registrovaní zástupcovia záujmových skupín, a to tak, že im ponúknu podporu, alebo sa zúčastnia na ich podujatiach, alebo ich podujatia spoluorganizujú. Predpokladá sa ešte väčšia transparentnosť, najmä pokiaľ ide o vyhlásenia o akejkoľvek prijatej podpore. Platné pravidlá sa sprísnilo, pokiaľ ide o presadzovanie.

2 https://transparency-register.europa.eu/document/download/0c791fb8-e64d-47cc-a3b0-175913788b7c_en?filename=Transparency%20register%20-%20Member%20states%27%20political%20declaration.EN_.pdf

3 Öppenhetsregistret - Regeringen.se.

4 <https://es-ue.org/en/erp/>

5 <https://europeanunion.diplomatie.belgium.be/en/transparency>.

6 Rozhodnutie predsedníctva Európskeho parlamentu z 12. júna 2023.

7 Článok 7 rozhodnutia predsedníctva Európskeho parlamentu z 18. júna 2003.

8 Rokovací poriadok EP: článok 35 ods. 5 a článok 35a ods. 5.

Parlament zaviedol aj nové opatrenie podmienenosti, v ktorom sa od poslancov vyžaduje, aby po skončení svojho mandátu dodržiavali šesťmesačné obdobie, počas ktorého sa musia vyhýbať akýmkoľvek konfliktom záujmov, predtým, ako sa môžu zapojiť do činností zastupovania záujmov vo vzťahu k poslancom vykonávajúcim mandát⁹. Kódex správania poslancov Európskeho parlamentu týkajúci sa integrity a transparentnosti odráža toto pravidlo¹⁰.

Pokiaľ ide o prístup k subjektom s rozhodovacou právomocou na lobistické účely, o dlhodobý vstup do priestorov Parlamentu môžu požiadať len registrovaní zástupcovia záujmových skupín¹¹. Z 12 425 subjektov zaregistrovaných v registri transparentnosti malo 2 030 k 31. decembru 2023 aspoň jedného akreditovaného zástupcu s povolením na prístup do priestorov Parlamentu. K 31. decembru 2023 existovalo 7 904 aktívnych preukazov.

Od všetkých poslancov sa vyžaduje, aby zverejňovali online informácie o svojich plánovaných stretnutiach so zástupcami záujmových skupín, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti medziinštitucionálnej dohody¹². Ide o každé stretnutie týkajúce sa parlamentnej činnosti (správy, stanoviska, uznesenia, rozpravy v pléne alebo naliehavej záležitosti), ktoré sa koná s cieľom ovplyvniť politiku alebo rozhodovací proces európskych inštitúcií, či už osobne alebo na diaľku. Táto povinnosť sa uplatňuje bez ohľadu na to, či sa poslanci osobne zúčastňujú na stretnutí alebo či sa v ich mene zúčastňujú asistenti poslancov. K 31. decembru 2023 poslanci nahlásili 20 301 stretnutí za kalendárny rok 2023. Vzhľadom na ich osobitnú úlohu a mandát sa odporúča¹³, aby sa poslanci Európskeho parlamentu stretávali len so zástupcami záujmových skupín, ktorí sú zaregistrovaní v registri transparentnosti.

Okrem toho sa od spravodajcov vyžaduje, aby do svojich návrhov správ alebo stanovísk doplnili tzv. vyhlásenie o poskytnutých informáciách, v ktorom uvedú subjekty alebo osoby, od ktorých dostali informácie o záležitostiach týkajúcich sa predmetu spisu¹⁴.

Rada EÚ

Ako sa stanovuje v rozhodnutí Rady (EÚ) 2021/929¹⁵, registrácia v registri transparentnosti je podmienkou toho, aby sa zástupcovia záujmových skupín stretli s generálnym tajomníkom Rady alebo generálnymi riaditeľmi. Rovnaké pravidlo platí aj pre účasť zástupcov záujmových skupín, ak vystupujú vo svojej profesijnej funkcii, na tematických brífingoch organizovaných Generálnym sekretariátom Rady (v prípade potreby a po konzultácii s predsedníctvom) alebo ako rečníci na verejných podujatiach organizovaných Generálnym sekretariátom Rady. Od zamestnancov sa takisto vyžaduje, aby kontrolovali oprávnenia zástupcov záujmových skupín s cieľom zabezpečiť, že sú zapísaní v registri transparentnosti. Ak to tak nie je, zamestnanci by mali dôkladne zvážiť vhodnosť stretnutí a poradiť sa so svojim nadriadeným¹⁶.

Ako ďalšie opatrenie na zlepšenie transparentnosti a podporu registrácie by pozvanie zástupcov záujmových skupín na účasť na zasadnutí Rady alebo jej prípravných orgánov malo byť podmienené ich registráciou v registri transparentnosti. Ich registračné číslo by sa malo uviesť v predbežnom programe.

Vo výročnej správe

9 Rozhodnutie predsedníctva Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2023.

10 Článok 9 kódexu správania poslancov Európskeho parlamentu.

11 Článok 123 rokovacieho poriadku Európskeho parlamentu.

12 Článok 7 kódexu správania poslancov Európskeho parlamentu.

13 Rokovací poriadok Európskeho parlamentu (článok 11 ods. 2).

14 Článok 8 kódexu správania poslancov Európskeho parlamentu.

15 Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 19.

16 Oznámenie zamestnancom CP 35/21 a oznámenie zamestnancom CP 42/22.

Rady o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie sa uvádzajú relevantné informácie o účasti zástupcov záujmových skupín na zasadnutiach Rady alebo jej prípravných orgánov¹⁷.

Európska komisia

Komisia má zavedené prísne pravidlá týkajúce sa jej kontaktov a interakcií so zástupcami záujmových skupín. Konkrétne sa nimi vyžaduje, aby sa všetci členovia Komisie, členovia ich kabinetu a generálni riaditelia Komisie stretávali len so zástupcami záujmových skupín, ktorí sú zaregistrovaní v registri transparentnosti. Táto povinnosť zakotvená v kódexe správania členov Európskej komisie¹⁸ a v pracovných metódach¹⁹ Komisie znamená, že zástupca záujmovej skupiny sa pred uskutočnením takýchto stretnutí musí zaregistrovať.

Komisia uverejňuje online informácie o všetkých takýchto stretnutiach s (registrovanými) zástupcami záujmových skupín v súlade so svojimi rozhodnutiami 2014/838/EÚ, Euratom²⁰ a 2014/839/EÚ, Euratom²¹. V roku 2023 Komisia uverejnila informácie o stretnutiach²² s 1 980 zaregistrovanými subjektmi. Tieto zaregistrované subjekty usporiadali 2 891 stretnutí s členmi Komisie a/alebo členmi ich kabinetov a 718 stretnutí s generálnymi riaditeľmi Komisie²³. Tieto informácie sa okrem uverejnenia na webovom sídle Komisie²⁴ sprístupňujú aj ako zoznam stretnutí v záznamoch dotknutých zaregistrovaných subjektov v registri transparentnosti. Komisia zverejňuje konsolidované súbory údajov zo stretnutí s registrovanými zástupcami záujmových skupín na portáli [Data.europa.eu](https://data.europa.eu) v strojovo čitateľnom formáte a vo formáte Excel. Zainteresovaným stranám a verejnosti sa tak poskytujú dostupné informácie, ktoré sú komplexné a ľahko spracovateľné na získanie príslušných informácií.

V rámci usmernení týkajúcich sa etiky a správania zamestnancov Komisie sa všetkým členom administratívy na úrovni nižšej, ako sú generálni riaditelia, odporúča, aby si overili oprávnenia zástupcov záujmových skupín, s ktorými sú v kontakte, s cieľom uistiť sa, že títo zástupcovia majú zápis v registri transparentnosti. V opačnom prípade sa zamestnancom odporúča, aby ich pred každým ďalším kontaktom vždy vyzvali, aby sa zaregistrovali.

17 Usmernenia o príležitostnej účasti tretích strán vrátane zástupcov záujmových skupín na zasadnutiach Rady alebo jej prípravných orgánov, 22. júla 2021.

18 Článok 7 rozhodnutia Komisie z 31. januára 2018 o kódexe správania členov Európskej komisie (C(2018)700) (Ú. v. EÚ C 65, 21.2.2018, s. 7).

19 Bod V pracovných metód Európskej komisie.

20 Rozhodnutie Komisie 2014/838/EÚ, Euratom z 25. novembra 2014 o zverejňovaní informácií o stretnutiach medzi generálnymi riaditeľmi Komisie a organizáciami alebo samostatne zárobkovo činnými osobami (Ú. v. EÚ L 343, 28.11.2014, s. 19 – 21).

21 Rozhodnutie Komisie 2014/839/EÚ z 25. novembra 2014 o zverejňovaní informácií o stretnutiach medzi členmi Komisie a organizáciami alebo samostatne zárobkovo činnými osobami (Ú. v. EÚ L 343, 28.11.2014, s. 22 – 24).

22 Informácie, ktoré sa zverejňujú, pozostávajú z dátumu stretnutia, miesta konania, mena člena Komisie a/alebo člena kabinetu alebo generálneho riaditeľa, mena zástupcu záujmovej skupiny, t. j. organizácie alebo samostatne zárobkovo činnnej osoby, a predmetu stretnutia. Uverejňujú sa do dvoch týždňov od stretnutia.

23 Toho istého zaregistrovaného subjektu sa môže týkať viac ako jedno stretnutie.

24 Najmä na vyhradených webových stránkach, ktoré sa týkajú transparentnosti, webových sídiel členov Komisie a generálnych riaditeľstiev Komisie.

Komisia vymenúva do svojich expertných skupín v súlade so svojimi príslušnými pravidlami²⁵ len registrovaných zástupcov záujmových skupín. Táto požiadavka predchádzajúcej registrácie sa vzťahuje na členov typu „B“²⁶ aj „C“²⁷. Ak sa na týchto členov vzťahuje pozastavenie platnosti záznamu v registri transparentnosti alebo sú vymazaní z registra, Komisia pozastaví ich členstvo v expertnej skupine (skupinách), ktorej (ktorých) sú členmi, až kým sa ich registrácia neobnoví.

Ako ďalšie opatrenie na zlepšenie transparentnosti a podporu registrácie poskytuje Komisia zaregistrovaným subjektom, ktoré uviedli záujem o konkrétne oblasti politiky, automatické upozornenia, ktorými im oznamuje začatie verejných konzultácií alebo plánov v príslušných oblastiach. Príspevky od zaregistrovaných subjektov sa takisto spracúvajú oddelene od príspevkov od nezaregistrovaných respondentov²⁸. Tieto príspevky sú prístupné zo záznamov dotknutých zaregistrovaných subjektov v registri transparentnosti.

Opatrenia prijaté inými inštitúciami a orgánmi EÚ

Európsky hospodársky a sociálny výbor aj Európsky výbor regiónov prijali v roku 2023 interné opatrenia týkajúce sa transparentnosti súvisiace s registrom transparentnosti. Sú prvými orgánmi EÚ mimo signatárskych inštitúcií medziinštitucionálnej dohody, ktoré prijali takéto opatrenia v súlade s článkom 11 medziinštitucionálnej dohody.

Tieto dva výbory oznámili správnej rade 21. marca, resp. 4. júla 2023 svoje právne záväzné rozhodnutia, ktorými zavádzajú tieto doplnujúce opatrenia týkajúce sa transparentnosti v zmysle medziinštitucionálnej dohody:

- odporúčanie svojim členom zastávajúcím funkciu, v zmysle vymedzenia vo svojich príslušných rozhodnutiach, aby sa stretávali len s registrovanými zástupcami záujmových skupín,
- povinné zverejňovanie informácií o stretnutiach medzi členmi, ktorí zastávajú funkcie a patria do pôsobnosti dohody, a zástupcami záujmových skupín na svojom príslušnom webovom sídle,
- možnosť pre spravodajcov výborov pripojiť „legislatívnu stopu“ na príspevky, ktoré k ich stanoviskám poskytnú zástupcovia záujmových skupín podľa podobného postupu v Európskom parlamente.

Správna rada sa domnieva, že tieto opatrenia sú v súlade s cieľmi medziinštitucionálnej dohody. Následne boli uverejnené na webovom sídle registra transparentnosti po nadobudnutí ich účinnosti 1. júna 2023, resp. 1. januára 2024.

25 Článok 8 rozhodnutia Komisie z 30. mája 2016, ktorým sa stanovujú horizontálne pravidlá vytvárania a fungovania expertných skupín Komisie [C(2016)3301].

26 Jednotlivci vymenovaní na zastupovanie spoločného záujmu zainteresovaných strán v konkrétnej oblasti politiky.

27 Organizácie v širšom zmysle vrátane spoločností, združení, mimovládnych organizácií, odborových zväzov, univerzít, výskumných ústavov, advokátskych kancelárií a poradenských spoločností.

28 Usmernenia Európskej komisie o lepejšej právnej regulácii [SWD(2017)350], najmä kapitola VII Usmernenia o konzultáciách so zainteresovanými stranami.

V. Činnosť sekretariátu

V roku 2023 správna rada pre register transparentnosti určila tieto ročné priority:

- používanie najmodernejších technológií na modernizáciu webového sídla registra,
- zabezpečenie čistého pokroku v oblasti kvality údajov,
- pokračujúca spolupráca s Európskym dvorom audítorov pri jeho audite registra transparentnosti,
- spolupráca s ostatnými inštitúciami, orgánmi a agentúrami EÚ,
- pokračujúce činnosti zamerané na zvyšovanie informovanosti.

Sekretariát pracoval na plnení týchto ročných priorít, a to aj posilnením kontroly oprávnenosti, zvýšením pomoci asistenčnej služby a zavedením viacerých zlepšení IT platformy v spojení s jeho každodennými činnosťami, ktoré sú podrobne opísané ďalej.

1. Monitorovanie kvality údajov

Register transparentnosti ponúka prehľad súčasných lobistických činností, ktoré vykonávajú zástupcovia záujmových skupín v súvislosti s nedávnym formulovaním alebo vykonávaním cyklov politík a rozhodovacích procesov inštitúcií EÚ vrátane konkrétnych podrobností o hlavných legislatívnych návrhoch alebo politikách, na ktoré sa zameriavajú. To vysvetľuje, prečo sa údaje neustále menia a prečo sú niektorí zástupcovia záujmových skupín zaregistrovaní len na obmedzené obdobie, zatiaľ čo iní môžu zostať v databáze dlhšie.

Registráciou sa zástupcovia záujmových skupín zaväzujú poskytovať informácie, ktoré sú v čase registrácie úplné, aktuálne a nezavádzajúce, a sú v konečnom dôsledku zodpovední za presnosť svojich registračných údajov. Na tento účel sa zaregistrované subjekty nabádajú, aby preskúmali a aktualizovali poskytnuté informácie, hneď ako dôjde k zásadným zmenám, a aby zostali v registri, musia svoju registráciu aktualizovať aspoň raz ročne.

Jednou z hlavných úloh sekretariátu je, aby zaregistrovaným subjektom pripomínali ich povinnosti a zabezpečovali čo najlepšiu kvalitu údajov v registri transparentnosti. Sekretariát v súvislosti so svojimi všeobecnými monitorovacími činnosťami skontroloval v roku 2023 celkový počet 7 705 subjektov²⁹, ktoré buď požiadali o registráciu, alebo už boli zapísané v registri, čo predstavuje 13 % nárast oproti počtu kontrol vykonaných v predchádzajúcom roku. Tieto kontroly pozostávali z preskúmania vykonaného vo fáze podávania žiadostí, z cielených kontrol kvality už zaregistrovaných subjektov a z akýchkoľvek dodatočných kontrol vykonaných v kontexte vyšetrovacích konaní.

Fáza podávania žiadostí: Hoci celkový počet zaregistrovaných subjektov zostal stabilný³⁰, fluktuácia nových zaregistrovaných subjektov je relatívne vysoká, a preto sa súčasne zvýšila kvalita informácií dostupných v registri. Sekretariát posudzuje oprávnenosť a kvalitu údajov všetkých nových žiadostí o registráciu pred ich aktiváciou a zverejnením v registri. To pomáha zlepšiť relevantnosť aj konzistentnosť poskytovaných údajov. Z 3 404 žiadostí prijatých v roku 2023 (± 9 žiadostí denne a zvýšenie o 14 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom) bolo 2 255 (66 %) prijatých a aktivovaných po procese kontroly, čo si vo väčšine prípadov vyžaduje aktualizáciu alebo korekciu zo strany dotknutého žiadateľa.

29 Niektoré subjekty prešli v roku 2023 viac ako jednou kontrolou, a preto bol celkový počet kontrol vyšší.

30 12 425 k 31. decembru 2022 a 12 469 k 31. decembru 2023.

Cielené kontroly: Okrem každodennej kontroly nových žiadostí uplatňuje sekretariát aj cielenejší prístup, najmä v prípadoch, keď má dôvod domnievať sa, že registrácie neposkytujú presne požadované informácie. Sekretariát vykonal v roku 2023 celkovo 4 301 cieľných kontrol kvality. Z nich:

- 3 572 skontrolovaných zaregistrovaných subjektov poskytlo uspokojivú kvalitu údajov (83 %) buď od začiatku (2 550 skontrolovaných registrácií alebo 59,2 %), alebo po tom, ako ich sekretariát vyzval na aktualizáciu (1 022 registrácií alebo 23,8 %),
- 453 bolo vymazaných z registra po kontakte so sekretariátom z dôvodu neoprávnenosti alebo chýbajúcej aktualizácie (10,6 %),
- na konci roka 2022 bolo stále nevyriešených 276 registrácií (6,4 %).

V roku 2023 sa celková kvalita údajov v registri výrazne zlepšila, pričom podiel tých skontrolovaných registrácií, ktoré poskytovali uspokojivú kvalitu údajov v čase kontroly, vzrástol o 40 %, zatiaľ čo podiel výmazov z registra z dôvodu neoprávnenosti alebo chýbajúcej aktualizácie na základe kontroly klesol v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 22 %.

Cielené kontroly si vyžadujú osobitný dôraz na registrácie, pri ktorých sa zistila alebo pravdepodobne existuje nezrovnalosť alebo iný problém. Sekretariát v súvislosti so svojim špecifickým monitorovaním registra vykonal cieľné kontroly kvality týkajúce sa nekomerčných subjektov deklarujúcich rozpočet nula EUR. Sekretariát skontroloval predmetné registrácie dôsledne aj z hľadiska rôznych iných nezrovnalostí a problémy riešil s vysokou mierou úspešnosti: 17 % bolo správnych od začiatku, 54 % bolo aktualizovaných alebo poskytlo uspokojivé vysvetlenie a 28 % bolo vymazaných.

2. Asistenčné služby

Sekretariát poskytuje asistenčnú službu na zodpovedanie všetkých druhov otázok týkajúcich sa registra transparentnosti prostredníctvom viacjazyčného webového sídla, ktoré je prístupné žiadateľom a zaregistrovaným subjektom, ako aj verejnosti. Sekretariát sa snaží poskytnúť pomoc čo najskôr, pričom vo všeobecnosti odpovie do 48 hodín.

V roku 2023 sekretariát odpovedal na 2 567 otázok, ktoré zahŕňali žiadosti o informácie o registri transparentnosti od zainteresovaných strán, výskumných pracovníkov a jednotlivcov, ako aj žiadosti o technickú podporu a usmernenia od žiadateľov a zaregistrovaných subjektov počas procesu registrácie alebo pri technických ťažkostiach. Počet doručených otázok bol o 25 % vyšší ako v roku 2022³¹.

3. Vyšetovania

Okrem monitorovania kvality údajov v registri transparentnosti sekretariát vybavuje prichádzajúce sťažnosti a vykonáva vyšetovania z vlastnej iniciatívy v súlade s postupmi stanovenými v prílohe III k medziinštitucionálnej dohode. Sekretariát pritom koná v súlade so základnými zásadami proporcionality a dobrej správy vecí verejných.

V prípade „sťažnosti“ ide o postup, ktorý sa týka tvrdení, na ktoré bol sekretariát upozornený v súvislosti s tým, že zaregistrovaný subjekt nedodržiaval kódexu správania. Každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá vznesie takéto obvinenia voči zaregistrovanému subjektu,

31 V roku 2022 sekretariát odpovedal na 2 056 otázok a žiadostí.

môže podať sťažnosť na sekretariát vyplnením príslušného formulára na [webovom sídle](#) registra transparentnosti a poskytnutím podporných dôkazov.

„Vyšetrovanie z vlastnej iniciatívy“ je postup, ktorým sekretariát skúma, či je daný zaregistrovaný subjekt oprávnený ostať v registri, a to na základe prijatých alebo zistených informácií, ktoré môžu naznačovať neoprávnenosť ostať v registri buď z dôvodu neexistencie relevantných činností, alebo nedodržania kódexu správania.

V roku 2023 sekretariát uzavrel 10 vyšetrení sťažností nevybavených z predchádzajúceho roka, v rámci ktorých príslušné zaregistrované subjekty aktualizovali svoju registráciu alebo inak poskytli uspokojivé vysvetlenia. Okrem toho ukončil jedno vyšetrenie, ktoré viedlo k výmazu príslušného zaregistrovaného subjektu.

V tom istom roku dostal sekretariát 35 nových sťažností. Z nich 22 bolo posúdených ako neprípustných, pretože sa netýkali záležitostí, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti registra transparentnosti (napr. osobné krivdy alebo sťažnosti týkajúce sa spotrebiteľov), alebo nespĺňali kritériá prípustnosti stanovené v prílohe III k medziinštitucionálnej dohode. Z 13 prípustných sťažností bolo 10 uzavretých v roku 2023 s pozitívnym výsledkom v zmysle plnej spolupráce dotknutých zaregistrovaných subjektov. Zvyšné tri boli na konci roka stále predmetom vyšetrovania. Viac ako polovica prípustných sťažností sa týkala údajného nedodržania písmena f) kódexu správania dotknutými zaregistrovanými subjektmi, pokiaľ ide o presnosť a úplnosť informácií uvedených v registrácii, niekedy v kombinácii s údajným možným nedodržaním iných písmen kódexu. Ak sa prípady týkali len písmena f) kódexu, zaregistrované subjekty vyriešili ich aktualizáciu v lehote 20 pracovných dní a prípady boli uzavreté do dvoch mesiacov.

Iné prípady sa týkali údajného nedodržania písmena b) kódexu, podľa ktorého zaregistrované subjekty musia uviesť klientov alebo členov, ktorých zastupujú, alebo písmena j), ktoré sa týka vzťahu medzi klientom a sprostredkovateľom. Pokiaľ ide o očakávania verejnosti, existujú jasné obavy týkajúce sa základných záujmov presadzovaných akoukoľvek danou organizáciou, ktoré musia byť v registrácii deklarované jasne a konzistentne: v rámci vzťahu medzi klientom a sprostredkovateľom musia byť na tento účel obe strany takéhoto vzťahu zapísané do registra a príslušné vyhlásenia musia byť konzistentné.

Sekretariát sa pri vedení vyšetrovania vždy snaží zabezpečiť konštruktívny dialóg s príslušným zaregistrovaným subjektom (príslušnými zaregistrovanými subjektmi), aby sa pred prijatím akýchkoľvek potrebných opatrení v maximálnej možnej miere objasnili a vyriešili zistené problémy. V roku 2023 sekretariát nepovažoval za potrebné uplatniť voči žiadnemu zaregistrovanému subjektu opatrenia podľa bodu 8 prílohy III k medziinštitucionálnej dohode.

V roku 2023 sekretariát otvoril dve vlastné vyšetrovania zamerané na zaregistrované subjekty, z ktorých jedno na konci roka stále prebiehalo. Sekretariát uzavrel 7 vyšetrení z predchádzajúceho roka vrátane štyroch zostávajúcich vyšetrení týkajúcich sa zaregistrovaných zástupcov záujmových skupín so sídlom v Ruskej federácii.

4. Zasadnutie správnej rady v roku 2023

Sekretariát pripravil druhé zasadnutie správnej rady, ktoré sa konalo 31. marca 2023. Na tomto zasadnutí prijala správna rada tieto rozhodnutia:

- vymenovala vedúceho oddelenia zodpovedného za otázky transparentnosti na Generálnom sekretariáte Rady za koordinátora sekretariátu na obdobie jedného roka (od 1. januára do 31. decembra 2024),
- prijala výročnú správu za rok 2022, súhlasila s jej predložením signatárskym inštitúciám a s jej uverejnením na webovom sídle registra transparentnosti,
- určila ročné priority pre register na rok 2024, ako aj rozpočtové odhady a podiel potrebný na vykonávanie týchto priorít pre každú signatársku inštitúciu³²,
- vzala na vedomie čoraz väčšie výzvy pre register a prácu sekretariátu, pokiaľ ide o značný počet sťažností, citlivé vyšetrovania z vlastnej iniciatívy a stále rastúci dopyt po vysokokvalitných údajoch v registri transparentnosti.

Všetky dokumenty týkajúce sa zasadnutia správnej rady vrátane programu a zápisnice zo zasadnutia sa uverejňujú na [podstránke pre riadenie](#) na webovom sídle registra transparentnosti.

5. Usmernenia a zvyšovania informovanosti

Sekretariát vydáva usmernenia, aby objasnil a podrobnejšie vysvetlil určité ustanovenia medziinštitucionálnej dohody. Tieto usmernenia sú výsledkom pravidelných výmen so zainteresovanými stranami a ich cieľom je pomôcť žiadateľom a zaregistrovaným subjektom v ich úsilí poskytnúť presné informácie a vyhnúť sa častým chybám.

Sekretariát môže pri vykonávaní svojich monitorovacích činností v relevantných prípadoch aj vyzvať subjekty, aby sa zaregistrovali v registri transparentnosti. Sekretariát vykonáva pravidelné komunikačné činnosti a činnosti zamerané na zvyšovanie informovanosti, aby zvýšil informovanosť zainteresovaných strán o tomto nástroji. V roku 2023 to zahŕňalo informačné stretnutia a výmeny s rôznymi zainteresovanými stranami³³ a vysokoškolskými študentmi, ako aj kontakty a výmenu najlepších postupov s podobnými orgánmi na vnútroštátnej alebo európskej úrovni³⁴.

Tieto tri inštitúcie vyvinuli ďalšie úsilie na zvýšenie informovanosti o registri transparentnosti v rámci každej z nich prostredníctvom špecializovaných informačných stretnutí a školení pre zamestnancov³⁵.

6. Technický rozvoj

Sekretariát koordinuje vývoj IT riešení na zlepšenie registra transparentnosti.

32 Odhady rozpočtu na rok 2024 sa uvádzajú na webovom sídle. Schválili sa tieto podiely: Komisia: 57 %; Parlament: 33 %; Rada: 10 %.

33 Európske združenie poradcov pre verejné záležitosti (EPACA), Európske centrum pre verejné záležitosti (ECPA), Rada pre verejné záležitosti (PAC), Transparency International Brazília (EUVI).

34 Európska sieť registrátorov lobizmu (ELRN). Návšteva srbskej parlamentnej delegácie v regióne Auvergne Rhones Alpes, poslanci ukrajinského parlamentu, Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA).

35 To zahŕňa 46 informačných stretnutí o zastupovaní záujmov pre zamestnancov a akreditovaných asistentov v Európskom parlamente. Komisia takisto poskytla päť takýchto školení svojim vlastným zamestnancom, ako aj prispôbené prezentácie pre zamestnancov kabinetov členov Komisie a ich siete kontaktných miest pre transparentnosť a etiku. V Rade sa vykonala séria komunikačných činností a činností zameraných na zvýšenie informovanosti s cieľom vysvetliť medziinštitucionálnu dohodu a praktické vykonávanie rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/929, najmä riadiacim pracovníkom.

Sekretariát sa v roku 2023 zamerl na ďalšie zvýšenie transparentnosti a užitočnosti verejného webového sídla registra. Na tento účel sú zaregistrované subjekty, ktorých registrácia je dočasne pozastavená, teraz viditeľné v osobitnom zozname, ktorý sa nachádza na domovskej stránke webového sídla.

V tom istom roku začal sekretariát pracovať na budovaní novej digitálnej platformy registra transparentnosti s cieľom prispôbiť sa súčasným normám v oblasti technológií a bezpečnosti informácií a zlepšiť používateľskú skúsenosť. Nový IT nástroj nahradí existujúcu technologickú infraštruktúru registra a bude zahŕňať novú verziu verejného webového sídla registra transparentnosti, ako aj nové prostredie back-office. Očakáva sa, že nová verzia registra transparentnosti bude dodaná začiatkom roka 2024.

7. Audit Európskeho dvora audítorov týkajúci sa registra transparentnosti

Európsky dvor audítorov vykonal v roku 2023 rozsiahly audit registra transparentnosti, ktorý sa oficiálne začal už v júli 2022. Sekretariát konštruktívne spolupracoval s audítormi a intenzívne pracoval na podpore procesu auditu všetkými potrebnými vstupmi s cieľom pomôcť zabezpečiť, aby výsledok auditu priniesol užitočné odporúčania pre ďalší rozvoj a zlepšenie registra. Očakáva sa, že osobitná audítorská správa vrátane odporúčaní Európskeho dvora audítorov a odpovedí troch kontrolovaných inštitúcií, ktoré tvoria register transparentnosti, sa uverejní v druhom štvrtroku 2024.

8. Rozhodnutie európskej ombudsmanky vo veci 532/2023/FA

V marci 2023 sa jeden zaregistrovaný subjekt sťažoval európskej ombudsmanke, pokiaľ ide o vybavovanie dvoch súvisiacich vyšetrení sekretariátom na základe sťažností, ktoré tento zaregistrovaný subjekt podal v júli 2022.

Sekretariát počas vyšetrovania aktívne spolupracoval s útvarmi európskej ombudsmanky.

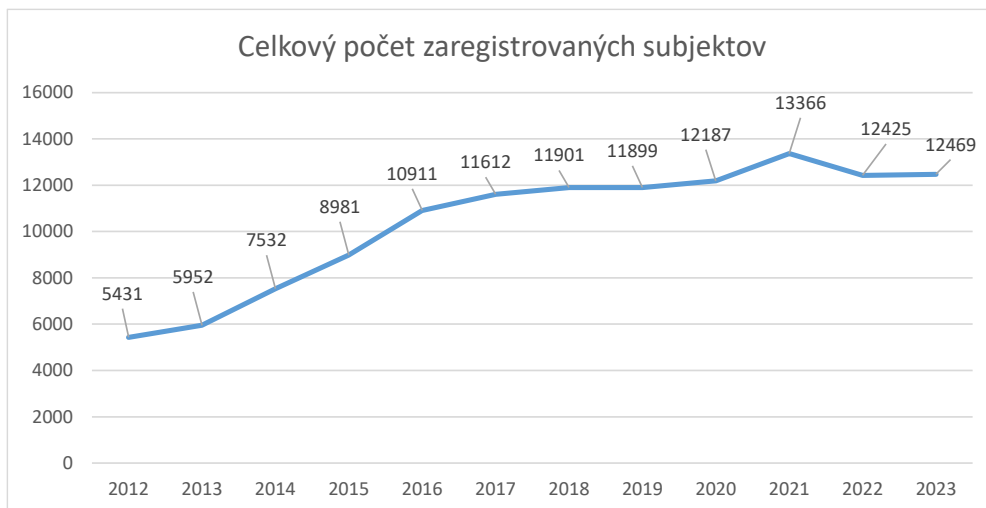
Európska ombudsmanka začiatkom roka 2024 prijala rozhodnutie, v ktorom konštatovala nesprávny úradný postup a predložila návrhy týkajúce sa vykonávania vyšetrení sťažností sekretariátom³⁶.

VI. Štatistika

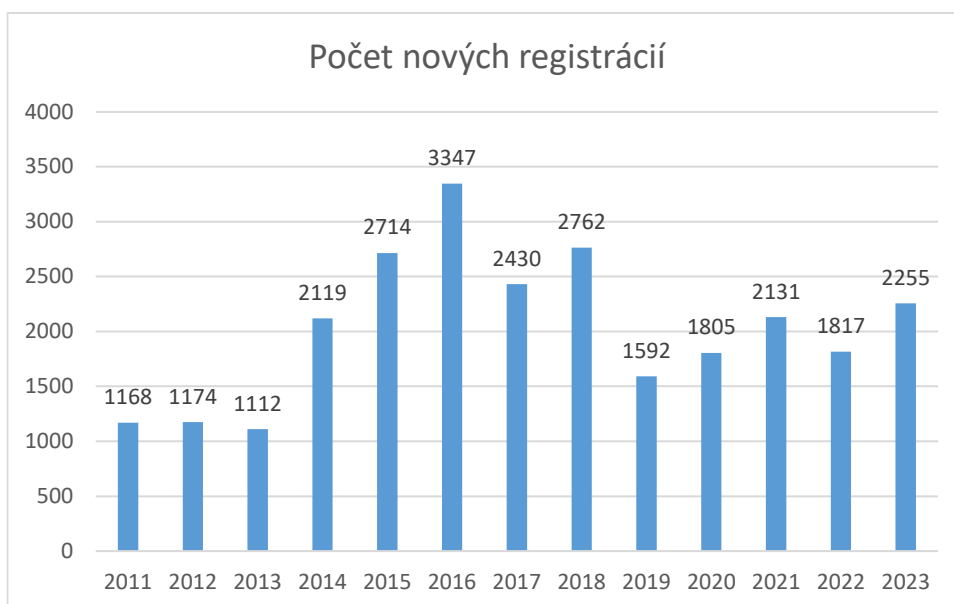
1. Vývoj registra transparentnosti

Veľkosť registra transparentnosti neustále rastie od jeho vzniku ako spoločnej verejnej databázy Európskeho parlamentu a Komisie až po súčasný tripartitný systém zriadený medziinštitucionálnou dohodou. V roku 2023 zostal celkový počet zaregistrovaných subjektov v porovnaní s rokom 2022 celkovo stabilný. Na konci roka 2023 bolo zaregistrovaných 12 469 zástupcov záujmových skupín.

³⁶ <https://www.ombudsman.europa.eu/sk/opening-summary/sk/168956>.

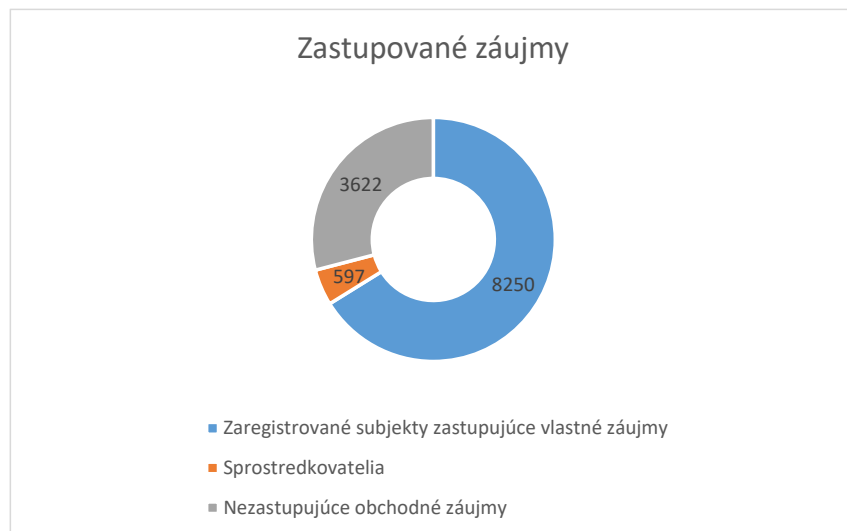

V nasledujúcom grafe sú znázornené zmeny počtu nových registrácií týkajúcich sa zástupcov záujmových skupín zaregistrovaných počas obdobia 12 mesiacov od 1. januára do 31. decembra 2023, ktoré boli na konci tohto obdobia stále aktívne. Počet nových registrácií v roku 2023 (2 255) je vyšší ako v rokoch predchádzajúcich nadobudnutiu platnosti medziinštitucionálnej dohody (2021). Sekretariátu bolo doručených 3 404 žiadostí (± 9 denne), čo znamená, že len 66 % z nich sekretariát akceptoval a aktivoval po tom, ako ich preveril.

2. Zastupované záujmy

Podľa medziinštitucionálnej dohody sú zaregistrované subjekty rozdelené do troch hlavných druhov zastupovaných záujmov s rôznymi zodpovedajúcimi pásmami finančných informácií vzťahujúcimi sa na každú kategóriu.

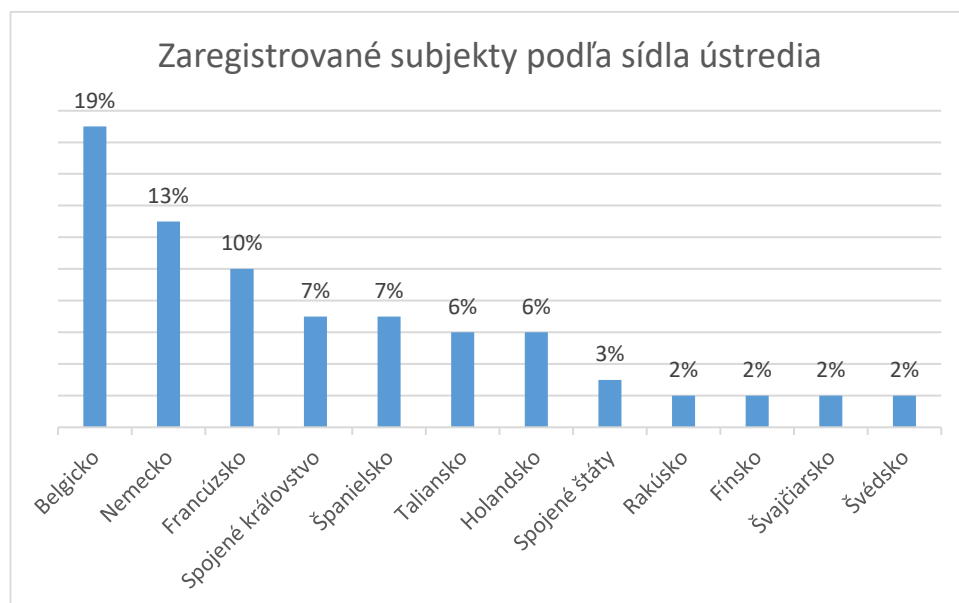

Zaregistrované subjekty si vybrali tieto kategórie:

Profesionálne konzultantské spoločnosti	523
Právnické firmy	64
Samostatne zárobkovo činní konzultanti	131
Spoločnosti a skupiny	3 172
Obchodné a podnikové združenia	2 599
Odborové zväzy a profesijné združenia	961
Mimovládne organizácie, platformy, siete a podobné subjekty	3 480
Think tanky a výskumné inštitúcie	569
Akademické inštitúcie	312
Organizácie zastupujúce cirkvi a náboženské spoločenstvá	46
Združenia a siete verejných orgánov	151
Subjekty, úrady alebo siete zriadené tretími krajinami	2
Iné organizácie, verejné alebo zmiešané subjekty	459

3. Geografické údaje

Registrácia v registri transparentnosti sa neobmedzuje na zástupcov záujmových skupín usadených v EÚ, hoci najväčšia skupina zástupcov záujmových skupín vykonáva svoju činnosť zo sídla v Belgicku. Keďže však rozsah pôsobnosti právnych predpisov a politiky EÚ ovplyvňuje aj jednotlivcov a podniky mimo EÚ a môže mať vplyv na obchod a iné vonkajšie vzťahy za hranicami 27 členských štátov, tento globálny dosah sa odráža aj v registri transparentnosti.

4. Zobrazenia údajov v registri transparentnosti

V roku 2023 bol konsolidovaný súbor údajov registra transparentnosti na portáli [Data.europa.eu](https://data.europa.eu) ôsmy najzobrazovanejší spomedzi viac ako 1 600 000 súborov údajov, ktoré boli na ňom uverejnené. Súbory údajov umožňujú používateľom stiahnuť (vo formáte xml alebo Excel) zoznam jednotlivcov akreditovaných na prístup do priestorov Európskeho parlamentu a zoznam organizácií uvedených v registri transparentnosti, a to spätne za niekoľko rokov.

VII. Závěry

Rok 2023 bol pre register transparentnosti rokom zriaďovania prevádzkovej činnosti. Register je ako databáza vhodným informačným a referenčným nástrojom na sledovanie činností v oblasti zastupovania záujmov vykonávaných na úrovni EÚ. Možno to vidieť v obľúbenom využívaní jeho dátového obsahu, náraste počtu žiadostí – medziročne o 14 % –, ako aj pri prijímaní interných opatrení týkajúcich sa transparentnosti, ktoré súvisia s rámcom registra, dvoma orgánmi EÚ.

Bol to rušný rok, aj pokiaľ ide o hlavné činnosti sekretariátu vrátane vybavovania žiadostí asistenčnou službou, komunikačných činností a činností na zvyšovanie informovanosti, monitorovania kvality údajov a vyšetrovaní týkajúcich sa zaregistrovaných subjektov. Celkové údaje v registri transparentnosti vykazujú silné známky stabilizácie a zlepšenia v dôsledku intenzívnejšieho monitorovania a kontrol zo strany sekretariátu. Sekretariát ďalej spolupracoval s Európskym dvorom audítorov pri audite registra transparentnosti, zaviedol zlepšenia IT platformy v spojení s jeho každodennými činnosťami a aktívne spolupracoval s ostatnými inštitúciami a orgánmi EÚ, ktoré majú záujem zapojiť sa do rámca transparentnosti registra, ako sa podrobne uvádza v správe.

Register transparentnosti ako verejný nástroj zohráva dôležitú úlohu pri zachovávaní dôvery verejnosti a posilňovaní zodpovednosti v rámci širšej politiky transparentnosti inštitúcií EÚ a pri preukazovaní spoločného záväzku inštitúcií EÚ podporovať transparentné a etické zastupovanie záujmov. Keďže očakávania verejnosti týkajúce sa transparentnosti naďalej rastú a vyvíjajú sa, najmä pred nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024, je dôležité, aby inštitúcie EÚ naďalej používali a posilňovali register transparentnosti s cieľom dosiahnuť konkrétne výsledky v oblasti transparentnosti lobizmu.